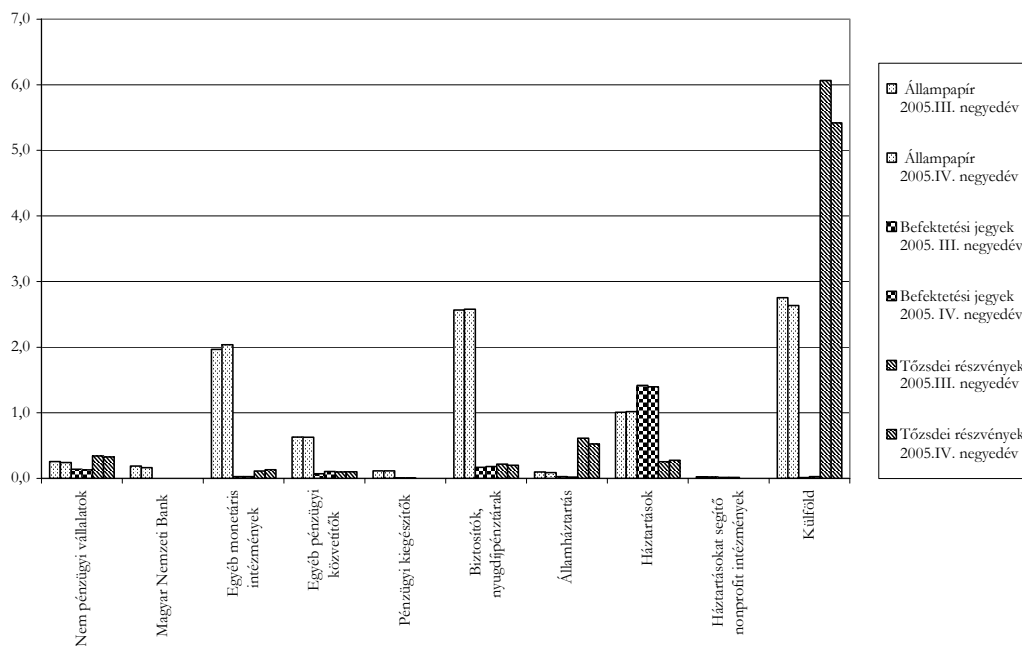

Értékpapír-állományok tulajdonosi megoszlása 2005. IV. negyedév¹

A IV. negyedévben az állampapírpiacon a legszembetűnőbb változás a nem-rezidensek állományának és részesedésének csökkenése, amellyel szemben a hitelintézeteket magukba foglaló egyéb monetáris intézmények állományának és súlyának növekedése áll. Tovább folytatódott a biztosítók és nyugdíjpénztárak több éve tartó, folyamatos állomány-növekedése is, amelynek eredményeképpen a szektor lassan a legjelentősebb állampapír-piaci szereplővé válhat. A részvénypiacon 2003. közepé óta tartó folyamatos állomány-növekedés megtört, a vezető értékpapírok áresése a tőzsdei kapitalizáció jelentős mérséklődését eredményezte. A háztartások ezúttal növelték állományukat, mellettük a pénzügyi és nem pénzügyi vállalatok szerepeltek nettó vevőként, miközben a nem-rezidensek tőzsdei részvényeladása kiemelkedő mértékű volt. Az állambáztartás – egy cég állami részvénybányadának értékesítése miatt – szintén nettó eladó volt. A IV. negyedév során valamennyi szektor árfolyamvesztést ért el állampapír-, illetve részvény-portfólióján. 2005. IV. negyedévében a befektetési jegyek piacán a háztartások nettó eladók voltak, miközben az egyéb pénzügyi közvetítők nettó vásárlóként léptek fel. Ennek eredményeként a lakosság részesedése a forgalomban lévő befektetési jegyek állományából az egy évvel ezelőtti szintre mérséklődött.

Ezer milliárd forint

Értékpapír-állományok megoszlása az utolsó két negyedévben

¹ Az állományi adatok mindig a negyedév végére vonatkoznak.

Állampapírok

Az **állampapírok**² piaci értéken számított állománya 2005. IV. negyedévében 9525,5 milliárd forintra (0,8%-kal) mérséklődött. A csökkenést kizárólag a kincstárjegyek állományának 3,8 százalékpontos mérséklődése okozta, hiszen az államkötvények piaci értéken számított állománya nem változott számottevően a negyedév során. Az állampapírok árfolyamának gyengülése 205,0 milliárd forinttal csökkentette az állományt, miközben 127,4 milliárd forinttal nőtt a forgalomban lévő állomány névértéken számított nagysága. A két ellentétes előjelű folyamat együttes eredményeként a forgalomban lévő állampapírok piaci értéken számított állománya 77,5 milliárd forinttal esett vissza a negyedév során.

A **háztartások** tulajdonában lévő állampapírok piaci értéke 9,4 milliárd forinttal emelkedett, amely kizárólag a lakossági befektetők nettó vásárlásának tulajdonítható, hiszen a szektor portfólióján 4,6 milliárd forint árfolyamvesztést szenvedett el. Miközben a lakossági befektetők birtokában lévő államkötvény-állomány 5,7 milliárd forinttal csökkent, a szektor tulajdonában lévő rövid lejáratú állampapírok piaci értéken számított állománya év végére 15,1 milliárd forinttal növekedett. 2005. utolsó negyedévében megállt a háztartások állampapírpiaci súlyának – 2004 eleje óta tartó, folyamatos – csökkenése, és a szektor részesedése kismértékben (0,2 százalékponttal) emelkedett.

A **külföldi befektetők** (nem-rezidensek) az előző negyedévben történt vásárlás után, ezúttal nettó állampapír-eladók voltak, 43,0 milliárd forint értékben, miközben portfóliójukon 78,7 milliárd forint nagyságú árfolyamvesztést értek el. Mindezek következtében a nem-rezidensek tulajdonában lévő állomány 121,7 milliárd forinttal csökkent, így a szektor súlya a forgalomban lévő összes állampapír-állományban december végére egy százalékponttal, 27,7 %-ra esett vissza. Szembetűnő, hogy a nem-rezidens befektetők a legutóbbi két negyedév során közel egyharmadára csökkentették rövid lejáratú kincstárjegy-állományukat, továbbá a IV. negyedévben 102,4 milliárd forinttal mérsékeltek a hosszú lejáratú állampapír-állományukat is.

A **pénzügyi vállalatok** tulajdonában lévő állomány árfolyamértéken újabb 60,0 milliárd forinttal nőtt a IV. negyedévben. A szektor állampapír-befektetései főként a vizsgált időszakban végrehajtott, 179,3 milliárd forint értékű nettó vásárlás következtében emelkedtek, miközben a portfólión elért 119,2 milliárd forintnyi árfolyamvesztés csökkentette a szektor tulajdonában lévő állampapírok piaci értékét. Mindezek hatására a pénzügyi vállalatok állampapírpiaci súlya 56,9%-ról 58,0%-ra növekedett. A biztosítók és nyugdíjpénztárak állampapír-állománya – a több éve tartó tendenciának megfelelően – 14,1 milliárd forinttal emelkedett, ami piaci részesedésük 0,4 százalékpontos gyarapodását eredményezte. A biztosítók és nyugdíjpénztárak hosszú ideje tartó térnyerése következtében, a szektor piaci súlya 2005. év végére megközelítette a legjelentősebb állampapírpiaci szereplőnek számító külföld részesedését. Az egyéb monetáris intézmények állampapír-állományának értéke 72,1 milliárd forinttal nőtt, így részesedésük 0,9 százalékponttal emelkedett.

A **nem pénzügyi vállalatok** tulajdonában lévő állampapírok állománya – a több mint egy éve tartó tendenciának megfelelően – a IV. negyedév végére ismét csökkent, ezúttal 14,7 milliárd forinttal. Ez a csökkenés szinte kizárólag a szektorba tartozó vállalatok nettó eladásának következménye. A nem pénzügyi vállalatok részesedése a forgalomban lévő állampapírokból így további 0,2 százalékponttal mérséklődött. 1997 óta a nem pénzügyi vállalatok állampapírpiaci részesedése fokozatosan egyharmadára zsugorodott.

Az **államháztartás** tulajdonában lévő állampapírok piaci értéken számított állománya az elmúlt három hónap folyamán – a szektor 10,0 milliárd forint értékű nettó eladása miatt – kismértékben

² A sajtóközleményben az állampapírok közé soroljuk a hazai kibocsátású, forintban denominált államkötvényeket, a kincstárjegyeket és az MNB által kibocsátott forintkötvényeket.

csökkent. A csökkenést kizárólag a helyi önkormányzatok állampapír eladása okozta, hiszen a központi kormányzat állampapír állománya 1,3 milliárd forinttal emelkedett a negyedév során.

Állampapírok tulajdonosi szektorok szerinti megoszlása

százalék

	Állampapírok összesen					
	2004		2005			
	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
Nem pénzügyi vállalatok (S. 11)	3,9	3,3	3,0	2,8	2,7	2,5
Magyar Nemzeti Bank (S. 121)	2,4	2,4	2,2	2,1	2,0	1,7
Egyéb monetáris intézmények (S. 122)	24,0	22,5	22,6	22,5	20,5	21,4
Egyéb pénzügyi közvetítők (S. 123)	4,4	4,1	4,6	5,4	6,6	6,6
Pénzügyi kiegészítő tevékenységet végzők (S. 124)	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2
Biztosítók, nyugdíjpénztárok (S. 125)	21,6	23,7	24,3	25,2	26,7	27,1
Pénzügyi vállalatok összesen (S. 12)	53,4	53,8	55,0	56,5	56,9	58,0
Központi kormányzat (S. 1311)	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4
Helyi önkormányzatok (S. 1313)	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,5
Társadalombiztosítási alapok (S. 1314)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Államháztartás összesen (S. 13)	1,3	1,2	1,2	1,2	1,0	0,9
Háztartások (S. 14)	13,4	12,8	11,7	11,2	10,5	10,7
Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S. 15)	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
Külföld (Nem-rezidensek) (S. 2)	27,7	28,6	28,9	28,0	28,7	27,7
Összes állomány	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tőzsdei részvények

A **tőzsdei részvények állománya** piaci értéken – a III. negyedévi 1387,4 milliárd forintos növekedést követően – a IV. negyedévben 723,1 milliárd forinttal (9,4%-kal) csökkent, így december végén 6972,0 milliárd forintot tett ki.³ A kapitalizáció csökkenése kizárólag az értékpapírok árfolyamának eséséből származott, amelynek hatása 725,8 milliárd forint volt. A negyedév során egy részvényt vezettek be a BÉT-re, amelynek kapitalizációja év végén 8,4 milliárd forintot tett ki, valamint egy társaságnál tőkeemelést hajtottak végre, amely további mintegy 0,1 milliárd forint növekményt jelentett.

A **háztartások** - egy év óta tartó folyamatos eladás után - ebben a negyedévben nettó részvényvásárlók voltak, 44,3 milliárd forint értékben. A növekmény jelentős hányadát az egyes cégeknél bevezetett dolgozói részvényjuttatási programok keretében történő lehívások tették ki. Ezzel egyidejűleg a háztartásoknak 23,6 milliárd forint árfolyamvesztesége keletkezett, míg a részvénybevezetés hatása 1,0 milliárd forint növekményt eredményezett. Ezen tényezők együttes eredményeként a háztartások részvényállománya 21,7 milliárd forinttal emelkedett, így december végén a tőzsdei részvényeknek 3,9%-a volt a háztartások tulajdonában.

A **külföldi befektetők** – szemben az előző negyedévvel – nettó eladók voltak 64,3 milliárd forint értékben, és emellett 584,8 milliárd forint árfolyamveszteséget szenvedtek el. A részvénybevezetés 1,0 milliárd forint növekményt jelentett a szektor számára. Mindezek hatására a nem-rezidensek részvényállománya 648,1 milliárd forinttal csökkent, részesedésük pedig 1,1 százalékponttal, 78,8%-ra mérséklődött.

A **pénzügyi vállalatok** ebben a negyedévben nettó vásárlók voltak, 50,4 milliárd forint értékben, ugyanakkor 46,9 milliárd forint árfolyamveszteségük keletkezett. A szektor birtokában lévő állomány a tőzsdei bevezetés miatti mintegy 0,6 milliárd forinttal gyarapodott. Így összességében

³ Sajtóközleményünkben a kapitalizáció értéke eltér a BÉT által megadott adattól egy tőzsdei cég tőkeemeléséből származó részvényhányad tőzsdei bevezetésének elhúzóda miatt.

4,1 milliárd forinttal nőtt a tőzsdei részvényállományuk, részesedésük pedig 0,7 százalékponttal, 6,2%-ra emelkedett a IV. negyedév során.

A **nem pénzügyi vállalatok** – szemben az előző negyedévvvel – ezúttal szintén nettó vevők voltak, 15,4 milliárd forint értékben, miközben az árfolyamok esése 31,0 milliárd forinttal csökkentette állományuk értékét. Így a szektor tőzsdei részvényportfóliója összességében 15,6 milliárd forinttal csökkent, részesedése ennek ellenére 0,3 százalékponttal, 4,7%-ra nőtt.

Az **államháztartás** nettó 45,7 milliárd forint értékben adott el tőzsdei részvényeket (túlnyomórészt egyetlen társaságét), emellett a szektor 39,5 milliárd forint árfolyamvesztéséget is elszenvedett. Ezek hatására 85,2 milliárd forinttal csökkent az államháztartás tulajdonában lévő állomány, míg részesedése 0,4 százalékponttal mérséklődött, és év végén 7,5%-ot tett ki.

Tőzsdén jegyzett részvények tulajdonosi szektorok szerinti megoszlása

százalék

	Tőzsdén jegyzett részvények					
	2004		2005			
	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
Nem pénzügyi vállalatok (S. 11)	7,2	4,0	4,1	4,9	4,4	4,7
Magyar Nemzeti Bank (S. 121)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egyéb monetáris intézmények (S. 122)	1,5	1,6	1,8	1,6	1,5	1,9
Egyéb pénzügyi közvetítők (S. 123)	1,4	1,6	1,5	1,4	1,2	1,4
Pénzügyi kiegészítő tevékenységet végzők (S. 124)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Biztosítók, nyugdíjpénztárok (S. 125)	3,3	3,3	3,0	3,0	2,8	2,8
Pénzügyi vállalatok összesen (S. 12)	6,2	6,4	6,3	6,0	5,5	6,2
Központi kormányzat (S. 1311)	6,7	6,8	6,8	7,2	7,4	6,9
Helyi önkormányzatok (S. 1313)	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7
Társadalombiztosítási alapok (S. 1314)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Államháztartás összesen (S. 13)	7,3	7,5	7,4	7,8	7,9	7,5
Háztartások (S. 14)	4,0	4,1	3,9	3,7	3,3	3,9
Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S. 15)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Külföld (Nem-rezidensek) (S. 2)	75,3	78,0	78,3	77,6	78,8	77,7
Összes állomány	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Befektetési jegyek

A befektetési jegyek állománya nettó eszközértéken 2005. IV. negyedévben 1880,8 milliárd forintról 1902,0 milliárd forintra (1,1%-kal) nőtt, miközben az egyes tulajdonosi szektorok részesedése lényegesen nem változott. Az állományemelkedés túlnyomó részben – a 19,5 milliárd forint értékű – tranzakciókból származott, míg a befektetési jegyek árfolyamának növekedése 1,7 milliárd forint volt. E két tényező együttes eredményeként 21,2 milliárd forinttal emelkedett a befektetési jegyek nettó eszközértéke a negyedév során.

A **háztartások** tulajdonában lévő befektetési jegyek állománya a IV. negyedévben piaci értéken számítva 23,4 milliárd forinttal mérséklődött. A háztartási szektor befektetési 2004. első negyedéve óta most csökkentek először. A szektor 22,4 milliárd forint értékben nettó eladó volt, továbbá a lakossági befektetők portfóliójukon 1,0 milliárd forint árfolyamvesztéséget szenvedtek el. E tényezők együttes hatásaként a háztartások részesedése 2,1 százalékponttal csökkent a forgalomban lévő befektetési jegyek állományában.

A **külföldi befektetők** által birtokolt állomány a negyedév során megduplázódott (27,2 milliárd forintra emelkedett), így a nem-rezidensek állományban való részesedése 0,7 százalékponttal növekedett.

A **pénzügyi vállalatok** összességében 49,1 milliárd forinttal növelték befektetési jegy-állományukat. A IV. negyedévben – a hitelintézeteket magukba foglaló egyéb monetáris intézményeket kivéve – valamennyi alszektornál növekedés következett be. Ebben a negyedévben az egyéb pénzügyi közvetítők állománya emelkedett a legjelentősebb mértékben (37,5 milliárd forinttal), így befektetési jegyekből való részesedésük 1,9 százalékponttal nőtt. A biztosítók és nyugdíjpénztárak tulajdonában lévő állomány 11,1 milliárd forinttal emelkedett, az ebben az időszakban keletkezett 10,6 milliárd forint árfolyamnyereség és 0,5 milliárd forint portfóliónövekedés eredőjeként. Ennek következtében az alszektor részesedése az összes állományban 0,5 százalékponttal emelkedett.

A **nem pénzügyi vállalatok** befektetéseinek értéke az év utolsó három hónapja során 10,1 milliárd forinttal csökkent, kizárólag a tranzakcióknak köszönhetően. Az állományváltozás következtében a nem pénzügyi vállalatok piaci részesedése 0,6 százalékponttal csökkent a negyedév folyamán, jóllehet a szektor által tartott befektetési jegyek állománya 2004. II. negyedéve óta folyamatos emelkedést mutatott.

Az **államháztartás** szektorában 9,2 milliárd forinttal mérséklődött a befektetési jegyek állománya, amit szinte teljes mértékben a helyi önkormányzatok befektetéseinek – tranzakciókból adódó – csökkenése eredményezett.

A befektetési jegyek nettó eszközértékének tulajdonosi szektorok szerinti megoszlása

százalék

	Befektetési jegyek					
	2004		2005			
	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
Nem pénzügyi vállalatok (S. 11)	8,2	8,2	8,0	7,6	7,4	6,8
Magyar Nemzeti Bank (S. 121)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egyéb monetáris intézmények (S. 122)	2,1	1,9	1,5	1,6	1,5	1,4
Egyéb pénzügyi közvetítők (S. 123)	1,9	1,8	2,2	2,8	3,7	5,6
Pénzügyi kiegészítő tevékenységet végzők (S. 124)	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
Biztosítók, nyugdíjpénztárak (S. 125)	12,3	11,4	10,1	9,2	8,9	9,4
Pénzügyi vállalatok összesen (S. 12)	16,5	15,3	14,0	13,6	14,2	16,7
Központi kormányzat (S. 1311)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Helyi önkormányzatok (S. 1313)	1,7	1,6	1,7	1,2	1,3	0,8
Társadalombiztosítási alapok (S. 1314)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Államháztartás összesen (S. 13)	1,8	1,6	1,8	1,3	1,4	0,9
Háztartások (S. 14)	71,5	73,2	74,7	75,9	75,4	73,3
Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S. 15)	0,9	0,8	1,0	0,9	0,9	0,9
Külföld (Nem-rezidensek) (S. 2)	1,1	0,9	0,6	0,7	0,7	1,4
Összes állomány	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Módszertani megjegyzések a publikációhoz, táblázatokhoz:

1. A nemzetközi módszertani előírásokkal (ESA '95, SNA '93) összhangban a befektetési jegyek esetében tranzakciónak tekintjük a forgalomban (illetve az egyes szektorok tulajdonában) lévő jegyek darabszámának változása mellett, a tulajdonosi jövedelmek (kamat, osztalék, bérleti díj, stb.) újrabefektetését (tőkésítését) is.
2. A szektorok és alszektorok neve után szereplő kód (pl. S.121) a nemzetközi gyakorlatban általánosan használt osztályozás megfelelő csoportjára utal. Az egyes szektorok tartalmi leírása

az MNB honlapján a Statisztika/Módszertani megjegyzések alatt „A 2001 júniustól érvényes szektorbontás” címen található (www.mnb.hu).

3. Az állományi adatokat tartalmazó táblák megtalálhatók az MNB honlapján a Statisztika/Statisztikai adatok, idősorok/ VIII. Értékpapírok címszó alatt (www.mnb.hu).
4. A százalék- és viszonyszámok kiszámítása kerekítés nélküli adatok alapján történt. A részadatok összegei – a kerekítés miatt – eltérhetnek az összesen adatoktól.

MAGYAR NEMZETI BANK
STATISZTIKAI FŐOSZTÁLY